

ГОВЬСҮМБЭР АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Сүмбэр сумын “Орон нутгийн хөгжлийн сан”-гийн 2021 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

Аудитын код: ГСА-2022/04/СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn	Тэргүүлэх аудитор: Б.Сарантуяа Утас: 70543156 Цахим хаяг: sarantuyab@audit.gov.mn
Чойр хот 2022 он	Аудитын менежер: Г.Наранбаяр Утас: 70543179 Цахим хаяг: naranbayarg@audit.gov.mn
	Аудитор: Б.Анхтуяа Утас: 70543179 Цахим хаяг: ankhtuyab@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Агуулга

2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл	3
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан	3
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан	3
2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан	4
2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан.....	5
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	6
3. Аудитын тайлан.....	7
3.1 Ерөнхий зүйл.....	7
3.2 Байгууллага, түүний орчин ба дотоод хяналт	7
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал	8
3.4 Материаллаг байдал	8
3.5 Санхүүгийн тайлангийн тодруулга	8
3.6 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв.....	9
3.7 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг.....	10
3.8 Аудитын гол асуудал	10
3.9 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал	10
3.9.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт	10
3.9.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд	10
3.9 Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт.....	10
3.10 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал	11
4. Аудитын илрүүлэлт.....	11
4.1 Залруулсан алдаа	11
4.2 Төлбөрийн акт	11
4.3 Албан шаардлага	11
4.4 Зөвлөмж.....	12
5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл	13

Товчилсон үгийн жагсаалт

АИТХ	Аймгийн иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ИТХ	Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал
МУЕА	Монгол улсын Ерөнхий аудитор
ОНХНС	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сан
УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт

2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

/ төгрөгөөр /			
Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	149,106,464.59	142,643,338.59
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	142,856,464.59	142,643,338.59
31200	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	142,856,464.59	142,643,338.59
31210	Төгрөг	142,856,464.59	142,643,338.59
31211	Төрийн сангийн харилцах	142,856,464.59	142,643,338.59
33	АВЛАГА	6,250,000.00	0.00
33500	Бусад авлага	6,250,000.00	0.00
33510	Байгууллагаас авах авлага	6,250,000.00	0.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	149,106,464.59	142,643,338.59
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	149,106,464.59	142,643,338.59
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	149,106,464.59	142,643,338.59
51200	Хуримтлагдсан үр дүн	149,106,464.59	142,643,338.59
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	57,442,546.59	149,106,464.59
51220	Тайлант үеийн үр дүн	91,663,918.00	-6,463,126.00
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	149,106,464.59	142,643,338.59

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

/ төгрөгөөр /			
Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	451,105,400.00	519,818,500.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	451,105,400.00	519,818,500.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	171,105,400.00	244,818,500.00
131008	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	171,105,400.00	244,818,500.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	280,000,000.00	275,000,000.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	280,000,000.00	275,000,000.00
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	359,441,482.00	526,281,626.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	359,441,482.00	526,281,626.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	359,441,482.00	526,281,626.00

2104	Хангамж, бараа материалын зардал	321,901,182.00	432,450,166.00
210409	Бараа материал шилжүүлсний зардал	321,901,182.00	432,450,166.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	8,266,000.00	8,266,000.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	8,266,000.00	8,266,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	29,274,300.00	85,565,460.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	29,274,300.00	85,565,460.00
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)	91,663,918.00	-6,463,126.00
VI	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)	91,663,918.00	-6,463,126.00

2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
1	2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	0.00	0.00	57,433,837.58	57,433,837.58
2	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0.00	0.00	8,709.01	8,709.01
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	0.00	0.00	57,442,546.59	57,442,546.59
4	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	0.00	0.00	0.00	0.00
5	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	0.00	0.00	0.00	0.00
6	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	0.00	0.00	0.00	0.00
7	Өмчид гарсан өөрчилөлт	0.00	0.00	0.00	0.00
8	Зарласан ногдол ашиг	0.00	0.00	0.00	0.00
9	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	91,663,918.00	91,663,918.00
10	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	0.00	0.00	149,106,464.59	149,106,464.59
11	2021 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	0.00	0.00	149,106,464.59	149,106,464.59
12	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0.00	0.00	0.00	0.00
13	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	0.00	0.00	149,106,464.59	149,106,464.59

“Сүмбэр сумын Орон нутгийн хөгжлийн сан”-гийн 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

14	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	0.00	0.00	0.00	0.00
15	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	0.00	0.00	0.00	0.00
16	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	0.00	0.00	0.00	0.00
17	Өмчид гарсан өөрчилөлт	0.00	0.00	0.00	0.00
18	Зарласан ногдол ашиг	0.00	0.00	0.00	0.00
19	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	-6,463,126.00	-6,463,126.00
20	2021 оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл	0.00	0.00	142,643,338.59	142,643,338.59

2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
		/ төгрөгөөр /	
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	451,105,400.00	519,818,500.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	451,105,400.00	519,818,500.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	171,105,400.00	244,818,500.00
131008	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	171,105,400.00	244,818,500.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	280,000,000.00	275,000,000.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	280,000,000.00	275,000,000.00
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	37,540,300.00	93,831,460.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	37,540,300.00	93,831,460.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	37,540,300.00	93,831,460.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	8,266,000.00	8,266,000.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	8,266,000.00	8,266,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	29,274,300.00	85,565,460.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	29,274,300.00	85,565,460.00
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	413,565,100.00	425,987,040.00
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	308,984,888.00	426,200,166.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	308,984,888.00	426,200,166.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	308,984,888.00	426,200,166.00

223001	Бусад хөрөнгө	308,984,888.00	426,200,166.00
VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)	-308,984,888.00	-426,200,166.00
VIII	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)	104,580,212.00	-213,126.00
101	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	38,276,252.59	142,856,464.59
20	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	142,856,464.59	142,643,338.59

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	659,818,500.00	520,031,626.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	98,355,800.00	93,831,460.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	98,355,800.00	93,831,460.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	8,266,000.00	8,266,000.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	8,266,000.00	8,266,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	90,089,800.00	85,565,460.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	90,089,800.00	85,565,460.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	561,462,700.00	426,200,166.00
223001	Бусад хөрөнгө	561,462,700.00	426,200,166.00
III	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	659,818,500.00	519,818,500.00
31	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	244,818,500.00	244,818,500.00
310004	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	244,818,500.00	244,818,500.00
32	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	275,000,000.00	275,000,000.00
320001	Орон нутгийн төсвөөс	275,000,000.00	275,000,000.00
35	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	140,000,000.00	0.00
350003	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	140,000,000.00	0.00
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0.00	142,856,464.59
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	0.00	142,643,338.59

3. Аудитын тайлан

3.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана” гэж заасны дагуу “Сүмбэр сумын Орон нутгийн хөгжлийн сан”-гийн 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд шалгагдагч этгээд, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын талаар болон аудитын явцад илрүүлсэн алдаа, зөрчил, гаргасан шийдэл, анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал болон аудитын санал дүгнэлт, түүний үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Энэхүү тайланд шалгагдагч этгээдтэй холбоотой цахим татварын системээр зарлагын гүйлгээг тулгаж байх талаар зөвлөмж өгсөн байна.

Аудитыг Говьсүмбэр аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитор Б.Анхтуяа гүйцэтгэж, хяналтыг аудитын менежер Г.Наранбаяр, газрын дарга, тэргүүлэх аудитор Б.Сарантуяа нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Сүмбэр сумын “Орон нутгийн хөгжлийн сан” нь 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Говьсүмбэр аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2022 оны 01 дүгээр сарын 25-ны өдрийн А/64 дугаар албан бичгээр хуульд заасан хугацаанд ирүүлсэн байна.

3.2 Байгууллага, түүний орчин ба дотоод хяналт

“Сүмбэр сумын Орон нутгийн хөгжлийн сан”-гийн үйл ажиллагааны чиглэлийг дараах байдлаар тодорхойлжээ.

- Орон нутгийн хөгжлийг дэмжих, бүс нутгийн тэнцвэртэй байдлыг хангах зорилгоор орон нутгийн төсвөөс санхүүжүүлэгдсэн хөрөнгө оруулалт, төсөл, хөтөлбөр, арга хэмжээ

Тайлант хугацаанд байгууллагын санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг бодлого чиглэлд өөрчлөлт орсон байна. Тухайлбал: Сангийн сайдын 2021 оны 86 дугаар тушаалаар "Орон нутгийн хөгжлийн сангийн үйл ажиллагааны журам", Сангийн сайдын 2021 оны 190 дугаар тушаалаар "Зардлын эдийн засгийн ангилал ашиглах заавар" тус тус шинэчлэгдэн батлагдсан байна.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж байгаа дотоод хяналтуудаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн тус байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна.

Аймгийн Санхүү, хяналт аудитын алба 2021 онд “Сүмбэр сумын Орон нутгийн хөгжлийн сан”-гийн санхүүгийн болон шилэн дансны үйл ажиллагаанд дотоод аудит хийгээгүй байна.

Дотоод аудитын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын найдвартай байдлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах, дотоод аудитораас шууд туслалцаа авах шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор санал дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

“Сүмбэр сумын Орон нутгийн хөгжлийн сан” нь 2021 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн хүлээн зөвшөөрөхүйц санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалтай гэж үнэлсэн.

3.4 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр нийт зардлын дүнг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэл дунд гэж үнэлэн материаллаг байдлын түвшинг 1 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2020 оны нийт зардлын 359,441.5 мянган төгрөгөөс 1.0 хувиар буюу 3,594.4 мянган төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 70.0 хувиар буюу 2,516.1 мянган төгрөгөөр тогтоосон.

Тогтоосон төлөвлөлтийн ерөнхий материаллаг байдлыг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

3.5 Санхүүгийн тайлангийн тодруулга

“Сүмбэр сумын орон нутгийн хөгжлийн сан”-гийн 2021 оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 18,103.1 мянган төгрөгөөр буюу 0.9 хувиар буурсан байна. Өмнөх оны үзүүлэлтээс мөнгөн хөрөнгө, авлага, Засгийн газрын оролцоо дансдад материаллаг өөрчлөлт гарсан байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	142,856.5	142,643.3	-213.2
Авлага	6,250.0	0.0	-6,250.0
Урьдчилгаа	0.0	0.0	0.0
Бараа материал	0.0	0.0	0.0
Үндсэн хөрөнгө	0.0	0.0	0.0
Нийт хөрөнгө	149,106.5	142,643.3	-6,463.2
Өр төлбөр	0.0	0.0	0.0
Засгийн газрын оролцоо /Эздийн өмч/	149,106.5	142,643.3	-6,463.2
Нийт өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн	149,106.5	142,643.3	-6,463.2

Мөнгөн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 142,643.3 мянган төгрөг болж 213.2 мянган төгрөгөөр буурсан нь шалтгаалжээ.

Авлага данс үлдэгдэлгүй болж 6,250.0 мянган төгрөгөөр буурсан нь барьцаа дансанд шилжүүлсэн авлага барагдсанаас шалтгаалжээ.

Засгийн газрын оролцоо дансны үлдэгдэл 142,643.3 мянган төгрөг болж 6,463.2 мянган төгрөгөөр буурсан нь тайлант үеийн үр дүнгээс шалтгаалжээ.

“Сүмбэр сумын орон нутгийн хөгжлийн сан”-гийн санхүүгийн үр дүнгийн тайлангаар нийт орлого өмнөх оноос 68,713.1 мянган төгрөгөөр буюу 15.2 хувиар өссөн байна.

Өмнөх оны үзүүлэлтээс ОНХНС-гийн санхүүжилт дансанд материаллаг өөрчлөлт гарсан байна.

Нийт зардал өмнөх оноос 166,840.1 мянган төгрөгөөр буюу 46.4 хувиар өссөн байна. Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан бараа материал шилжүүлсний зардал байна.

Өмчийн өөрчлөлтийн тайланд өөрчлөлт ороогүй байна.

3.6 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.6.1 Төсвийн төлөвлөлт

Төсвийг төлөвлөдөггүй ба сумын ИТХ-аар хэлэлцүүлж дараа онд хэрэгжүүлэх хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээг баталдаг байна. Сүмбэр сумын ИТХ-ын 2020 оны 07, 2021 оны 03 дугаар тогтоолоор шилжих хөрөнгө оруулалт 90,000.0 мянга, шинээр эхлэх 7 хөрөнгө оруулалтад 225,962.7 мянга, бараа, тоног төхөөрөмж 123,000.0 мянга, 5 их засварт 122,500.0 мянга, 5 хөтөлбөр, арга хэмжээнд 90,089.8 мянга, суурь зардалд 8,266.0 мянга, нийт 659,818.5 мянган төгрөгийг баталсан байна.

3.6.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант онд төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх “70503-орон нутгийн зорилтот хөрөнгө оруулалт” хөтөлбөрийн “80918-бусад”, “82203-нийтийн эзэмшлийн гудамж талбайн гэрэлтүүлэг”, “83112-хөтөлбөр төслийн дотоод урсгал зардал” арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 465,226.6 мянган төгрөгийн төсөв баталснаас орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих 244,818.5 мянга, орон нутгийн төсвөөс 275,000.0 мянга, 2020 оны үлдэгдлээс 140,000.0 мянга, нийт 659,818.5 мянган төгрөгөөр санхүүжүүлэхээр төлөвлөжээ.

Гүйцэтгэлээр орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас 244,818.5 мянга, орон нутгийн төсвөөс 275,000.0 мянга, урьд оны үлдэгдлээс 140,000.0 мянган төгрөгийн санхүүжилт авч, хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээнд 520,031.6 мянган төгрөгийг зарцуулж, 142,643.3 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй тайлагнасан байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 520,031.6 мянган төгрөг буюу 78.8 хувьтай байгаа нь хийгдээгүй хөрөнгө оруулалт, их засварын ажил 114,962.7 мянга, нийт хөрөнгө

оруулалтаас гэрээний хэмнэлт 20,215.8 мянга, хөтөлбөр, төсөл арга хэмжээний хэмнэлт 4,608.3 мянган төгрөг байна.

3.6.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

“Сүмбэр сумын Орон нутгийн хөгжлийн сан” нь нэмэлт санхүүжилтийн дансгүй байна.

3.7 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг

Аудитаар Монгол Улсын Ерөнхий аудиторовын 2021 оны А/108, А/111 дүгээр тушаалаар батлагдсан ерөнхий чиглэлд тусгагдсан асуудлыг онцлон авч үзсэн.

3.8 Аудитын гол асуудал

Аудитад нөлөө үзүүлэх онцлох асуудал байхгүй байна.

3.9 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайлангийн аудитын санал дүгнэлтээс тусад нь салгах ёстой гэж заасан байна.

3.9.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.1, 3.1.2-т хамаарах төсөвт байгууллага, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

“Сүмбэр сумын Орон нутгийн хөгжлийн сан” нь 2021 онд нийт 530,515.1 мянган төгрөгийн 151 мэдээллийг Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст ил тод байршуулахаас 2,018.5 мянган төгрөгийн 4 мэдээллийг ил тод байршуулаагүй, мэдээлсэн боловч нийлүүлэгчийн нэр хаягийг дутуу мэдээлсэн зөрчилтэй байна.

Иймд дээрх зөрчлийг арилгах, давтан гаргахгүй байх албан шаардлага өгч ажиллалаа.

3.9.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим, сорилд үндэслэн Орон нутгийн хөгжлийн сангийн үйл ажиллагааны журмын хүрээнд шалгасан зүйлийг холбогдох шалгуурт нийцээгүй байна гэж дүгнэлээ.

3.9 Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар 82,273.7 мянган төгрөгийн 5 алдаа зөрчил, илэрснээс, 6,258.7 мянган төгрөгийн 2 алдааг залруулж, 63,055.0 мянган төгрөгийн

1 зөрчилд зөрчлийг арилгах 1 албан шаардлага, 12,960.0 мянган төгрөгийн 2 зөрчилд 2 зөвлөмж өгсөн бөгөөд төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт 100.0%-тай байна.

Хүснэгт 2 Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн төлбөрийн акт, албан шаардлагын хэрэгжилт /мянган.төг/

Үзүүлэлт	Өмнөх оны илрүүлэлт		Биелэлт		Зөрүү		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Акт	-	-	-	-	-	-	-
Албан шаардлага	1	63,055.0	1	63,055.0	-	-	-
Зөвлөмж	2	12,960.0	2	12,960.0	-	-	-
Нийт дүн	3	76,015.0	3	76,015.0			

3.10 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

“Сүмбэр сумын Орон нутгийн хөгжлийн сан”-д анхаарах асуудал байхгүй байна.

4. Аудитын илрүүлэлт

Аудитаар нийт 33,212.8 мянган төгрөгийн 2 алдаа зөрчил илэрснээс 2,018.5 мянган төгрөгийн 1 зөрчилд 1 албан шаардлага хүргүүлж, 31,194.4 мянган төгрөгийн 1 зөрчилд 1 зөвлөмж өгсөн.

4.1 Залруулсан алдаа

Аудитаар нягтлан бодох бүртгэлийн бичилт, тооцоолол болон тайлагналын залруулга хийгдээгүй байна.

4.2 Төлбөрийн акт

Төлбөрийн акт тогтоогдоогүй байна.

4.3 Албан шаардлага

4.3.1 Шилэн дансны цахим хуудсанд таван сая төгрөгөөс дээш худалдан авалтыг мэдээлсэн боловч нийлүүлэгчийн нэр хаягийг мэдээлээгүй, хөрөнгө зарцуулахтай холбоотой 4 тушаал шийдвэр мэдээлээгүй нийт 2,018.5 мянган төгрөгийн зөрчил нь Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.1, 4.1.3, 6 дугаар зүйлийн 6.4.4, 6.4.8, 7 дугаар зүйлийн 7.1.1, 7.1.3, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор батлагдсан "Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам"-ын 2 дугаар зүйлийн 2.2.2.5, 2.2.3.2, 3 дугаар зүйлийн 3.1.7, 3.2.9 дахь заалтуудыг тус тус зөрчсөн, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангаагүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: МУЕА-ын 2020 оны 95 дугаар тушаалаар батлагдсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам"-ын 4 дүгээр зүйлийн 4.2.1.11-т заасны дагуу албан шаардлага хүргүүлэхээр шийдвэрлэв.

4.4 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Зардлын данстай холбоотой асуудал

1.1. Илрүүлэлт:

Зарлагын гүйлгээг татварын цахим бүртгэлийн системээр шивэгдсэн эсэхийг тулгаагүй нийт 31,194.4 мянган төгрөгийн зөрчил илэрсэн нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4, 13 дугаар зүйлийн 13.7, 20 дугаар зүйлийн 20.2.4, Сангийн сайдын 2017 оны 347-р тушаалаар батлагдсан журмын 6 дугаар зүйлийн 6.5 дахь заалтуудыг зөрчсөн, иж бүрэн байх батламж мэдэгдлийг хангаж ажиллаагүй тул

1.2. Өгсөн зөвлөмж:

Зарлагын гүйлгээг татварын цахим бүртгэлийн системээр сар бүр тулгах

Дээрх төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2022 оны 05 дугаар сарын 25-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл

/мян төгрөгөөр/

д/д	Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Нийт алдаа, зөрчлийн		Үүнээс							
				Залруулга		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
1	Сүмбэр сумын ОНХС	2	33,212.8	-	-	-	-	1	2,018.5	1	31,194.4